

БОЯН НАЧЕВ
СМЪРТТА НА ПАРТИЙНИЯ
СЕКРЕТАР

chitanka.info

На А. П. Чехов (един разказ, в който става дума предимно за месо, за това би могъл да се казва и „Всичко е месо!“)

В самия край на ХХ век, на края на европейския континент, в една крайно бедна балканска страна на края на една опашка, близо до площад „Славейков“, пред малка месарница чакаше гражданин. Собственикът — магазинер, червендалест бързовчичкавяващ се младок, беше получил стока и докато разтоварваше касетките, търговията временно беше спряла. Хората на опашката търпеливо чакаха. Гражданинът в края ѝ също чакаше и за да минава времето, се взираше в измачкан всекидневник. Тъкмо погледът му се бе спрял върху материал със заглавие „Една конска сила преобръща двеста конски сили на столичното околовръстно.“ Текстът надолу съобщаваше следната история: „Вчера към 16.30 ч. пътнотранспортно произшествие предизвика задръстване и спиране на движението по околовръстното шосе на столицата. Инцидентът се случил на разклона за с. Герман, където криволичещ самосвал ударил скитаща по платното, изтървана отнякъде кранта. След удара животното починало на място, а камионът според очевидци навлязъл в насрещното платно и огъвайки броня, спрял в крайпътно дърво, като запречил движението. Водачът на самосвала не е пострадал, отървал се само с леки охлузвания, получени при падане от кабината, след като тя била отворена от служители на КАТ. Видимо пияният С. Г. се изтърколил от камиона заедно с полупразна бутилка «МАСТИКА». По-късно бил настанен в болница поради пълна амнезия за случилото се. Кръвната му проба показала над 4 промила алкохол! Отстраняването на катастрофиралия камион, извличането на крантата до крайпътната канафка и проточилото се търсене на въже успяха да предизвикат голямо задръстване, което изнерви десетки водачи на МПС. Докога ще търпим подобни безобразия!? Подпис Будна съвест.“

— Да, бе, да, егати новините, помисли си гражданинът в края на опашката и сгъна вестника — само глупости пишат, чудят се с какви

ли не простотии да си пълнят страниците, а в това време какви неща стават в страната... и въздъхна.

В този момент търговията тръгна отново. Отзад някой го натисна и той механично пристъпи напред. Оттук вече добре се виждаше отрупаната магазинна витрина. Когато след още известно чакане и помръдване дойде най-сетне неговия ред, от склада излезе приятел на магазинера и без ни най-малко да се притеснява от чакащите, застана пред тезгяха, като го избута небрежно, почти дружески. Новопоявилият се бе личност с внушителни размери, които придаваха естественост на присъщата му арогантност и всяваха респект. Такива хора в онези години свободно се разхождаха из родината и земята потръпваше. Те бяха все бивши спортни деятели, изкушени от бизнеса и често пъти срещата с тях предизвикваше стрес и уплах сред обикновеното гражданство. На този тип хора, далечни роднини на динозаврите, въплътили в себе си най-здравото и първичното от българския генофонд, освен внушителните размери и всичкото друго им беше голямо, от самочувствието, портфейла, джипа, та до... оная им работа и накрая до ковчега и погребението.

Застанал невъзмутимо пред тезгяха, мутрю започва да си избира на килограми различни филета, рола, пастърми, луканки, унгарски и виенски салами, вратни пържоли, сърца, кебапчета, кюфтета — цял балтазаров пир. Докато претегля и бекона собственикът любезничи угоднически с клиента си, пита дали питбулът Дракстър расте и дали скоро ще го пускат в борби, бил голям звяр, то му личало! След това, изпращайки лично до входа на месарницата си височайшия посетител, той пожелава приятно изкарване на язовира и за последно се информира дали там щяло да има яки мацки и джетове. Другият сумти утвърдително и като излиза през вратата на вереф я запълва за момент цялата. Ръцете му бяха заети с обемисти пликове, натежали от добре завити пакети и не можеше да поеме протегнатата месарска ръка. Последният го кани пак да заповяда, по-прясна стока рядко се намирала в София. Оня само кима. Вън туловището се отправя към паркиран също така внушителен джип. Носеше ярка фланелка без ръкави, размер XXXXЪ на щатски баскетболен отбор и бе обут в шорти UMBRO, изпълнени обилно от масивни бели бутове, покрити с тънка плетка от гъсти кръгли косъмчета. Отзаде му виси GSM, също голям, нищо че малките са по-комфортни. Надолу тези крачищата са

обути в гигантски маратонки с размерите на детски камиончета. Една крачка и грамаднякът е изчезнал от полезрението на опашката, след още една вече се е метнал в бронетраспортъора си. Разнася се „Доко, Доко“, свирене на гуми и този герой на първоначалното натрупване на капитала, някогашен медалист се е запилява по софийските булеварди.

— Айде, следващият — подканя отегчено магазинерът гражданина с вестника, който в това време се е втренчил в една тава с готово приготвени кебапчета и кюфтета и явно е отлетял някъде. Стреснат, той се окопитва и пожелава половинка кайма, половинка пилешки крила и 300 гр. евтин салам кучешка радост. Излязъл вече от месарницата, той още блуждае някъде, спира се пред витрината и пак извърща поглед навътре към тавата с кебапчетата. Разсеяният гражданин с вестника е взел същия ден пенсията и то само преди час и като всеки, видял се с малко пари човек, гледа да си купи нещо да се зарадва. Пък и трябва да се живее — пазаруваш, следователно съществуващ!

В този момент усеща остра болка в глезена, която го изважда от далечните му видения, веднага следва силен удар и едва не е повален на тротоара. В ухото му гръмва раздразнителен крясък: — Кво блееш бе, дърт грип такъв, гледай къде си застанал. Разкарай се боклук! Дъртак, извади си некролога от джоба и отивай да лягаш в букетите, аре! Докато се опомни и дългучът акселерат, дето го е блъснал изотзад, отново се е метнал на скейтборда си и с ловки чупки в кръста се отдалечава по улицата. В следващия миг вече фланелката му с кости, провисналото дъно на дънките и обърнатата му жокейка са изчезнали сред потока от минувачи. Един типичен представител на сегашното младо поколение, забързан и невъзпитан. Какви граждани ще излязат един ден от такива? — би си помислил навярно възрастният човек, но уви, стреснат и от уплах той не мислеше. Слисан е и като гръмнат само премигва ушашавен, подпрян на стената на някаква сграда. Наоколо лежат разпилени изтърваната мрежа, вестникът и лятната му шапка. Навежда се трудно и ги вдига бавно, не носи бастун, ако и вече да е на години — гордост. Отупва шапката си, която вече е загубила цвят и отдавна прилича на мекица, купил си я бе преди десет години от Павел баня, когато беше там на санаториум. Разтрива глезена си и отупва крачола на панталона, марка „Панака“, вик на модата от сезон пролет-лято 1988 г., сега с пришито дъно и сменен цип.

Така, любезни читателю, днес изглежда бай Захари, както го знаят в блока, един от многобройната армия от безпомощни пенсионери, жертви на прехода. Два милиона никому ненужни съществувания, лишени от перспектива. Паупери, богати единствено на досадни спомени и неприятни заболявания. Тази електорална маса се възприема като воденичен камък за родната икономика, според модерните икономисти, които уж спасяват страната, и е оставена естествено да отмре. Икономическите реалности, от които всички сме притиснати имат своята желязна като гарота логика и също толкова безпощадна. Който има съществува, който няма... няма. Уморените плъхове умират сами с вестник „Дума“ или „Демокрация“ в джоба на изгнилия шлифер дето е от Бай Тошово време. Само така можеш да разбереш кой е бил социалист, кой демократ, щото по пробитите обувки и брадясалите бузи на старостта не си личи. На паважа пред поликлиниката или социалните грижи всички са еднакви. Мизерията няма лице, тя е многолика, едновременно прилича на всичките си жертви и все пак е анонимна. Не желаем да знаем името на страданието, това като че ли ни прави по-отдалечени и недосегаеми чрез неангажирането ни.

Но уважаеми, бай Захари невинаги е бил човешка отрепка, социална нула и противен аутсайдер. Ех, някога беше друго, мислеше си той, само споменаването на името му всяваше страх и респект, обаче „минаха години“, както звучи онзи стар шлагер и днес нещата са променени, животът се обърка поне за някои като нашия герой. Тогава някога в Районния комитет на партията (БКП) всичко притихваше само при появата му и застиваше като листата на фикуса пред кабинета му, когато той минаваше. Сегашният пенсионер, смачканяк и неудачник, някога беше другарят Захари Фитков, самият районен секретар! Мнозина в онези времена познаваха само тапицираната врата на кабинета му, най-много секретарката, а него самия бяха виждали само от далеч. От президиума на конгресите и трибуните на манифестациите, ако въобще го бяха виждали. Тогава той беше сублимен и недостижим, възплъщение на цялата власт, монолитност и непоклатимост на партията, излъчваше исторически оптимизъм и дълговечие на социализма. В наши дни, в края на века, наред Прехода, бай Захари е пълен прошлек и е отдавна забравен от „никому неизвестните хора от фабрики и канцеларии“ и го няма никакъв о,

„историйо сред пожълтелите ти страници“ и слава богу! Преди няколко години стана жертва на закона за реституцията и възстановяването на национализираната собственост на гражданите и изгуби луксозния си апартамент в една от пресечките на „Витошка“, получен някога от държавата. Към настоящия момент обитава жалка гарсонiera в предградията на столицата, която глътна почти всичките му спестявания. Овдовя и остана беден и съвсем сам. Леля Владка, другарката му, се спомина, в онези години, не успя да понесе социалното крушение, което ги сполетя с идването на демокрацията. Сега вече те бяха старият режим.

С оглед на това да бъдем коректни, трябва да уточним, че Фитков ако и да бе мастит функционер навремето, все пак не бе един от онези могъщи номенклатури по върховете, дето ги возеха в мерцедеси с перденца и дето впоследствие организираха смяната на системата с тези или онези служби. Нямаше банкови сметки в Австрия, във външнотърговските дружества, нито фирма, не успя да се дореди и до онези прословути куфарчета. Все му казваха да почака и че не е забравен. Партията още разчитала на такива като него и техния опит. Така се източиха годините и той остаря... Цялата му младост и съзнателен живот бяха минали в себедоказване и вярно служене. Той бе от онези сръчни партийни бюрократи, които привеждаха в действие решенията на партията или по-точно казано, пресътворяваха партийните концепции в „живия живот“ и напътстваха трудещите се. Др. Фитков бе партиен агитатор от висок ранг, професионален доктринер, накрая дори четеше лекции в АОНСУ. В действителност бай Захари никак не беше безобиден, както някои биха се подвели от дистанцията на времето и с оглед на сегашното му жалко съществуване. Той бе успял да достигне до поста партиен секретар и отговаряше за голям столичен район, както вече казахме по-рано, бе получил от държавата шиказен буржоазен апартамент в центъра и го возеха с „Волга“. В онези години от такива като него зависеха много неща, свързани с живота на обикновения човек. От социалната височина, до която бе успял да израсне, под негов надзор бяха хиляди хора тогава, чиито съдби той можеше да доведе до възход или да провали по угнетителен начин. Това ставаше така: някои справки в картотеката на Държавна сигурност, препоръка тук, телефонче там и един получава назначение, друг — повишение, командировка в

чужбина, достъп до валута по второ направление. Някой взима софийско жителство, друг принудително изселват от столицата и въдворяват на майната си. Такива ти ми работи строяха някога социализма! Най-светлият и прогресивен строй, където грижата за човека бе по-важна от самия човек. Фитков определено умееше добре да се грижи за хората и това му помогна да израсне, с две думи бе сърцат човек и си обичаше работата. Най-много обаче обичаше партийните банкети, те бяха неговата стихия, където той се развихряше с пълна сила. Ще вдигне шеговита наздравница, ще повдигне настроението, ще запее руска частушка или ще извиси драматичен чувствен тенор, или в тесен кръг ще разкаже пиперлив мръсен виц, или за забавление на другарите дори ще сподели срамна тайна за уволнен вече колега, някой набеден нещастник. Той умееше да бъде душата на компанията и да се възползва умело от това си преимущество. На такива банкети се вършеше твърде много работа, колкото за цяла една петилетка, стига човек да бе оправен. А другарят Фитков беше от оправните, както казахме, използваше разположението на големите шефове в моменти, когато те излизаха от бронзовата си монолитност на полухора — полубогове и тогава, когато биваха разнежвани от веселбата и ледената шотландска ракия, в компанията на приятни девойчета от комсомолския кадър, той извоюваше своите най-бляскави победи. Уреждаше служби, командировки, апартаменти, информираше се за една или друга силна позиция в партията, за новия повеи от Москва, за настроенията на Първия. Къде какви промени ще настанат, кого да отбягва и с кого да се сближи. Въобще бай Захари някога беше ценен кадър и добър, и уважаван партиен работник.

Ех, какви приеми бяха, какви банкети, вили, резиденции, почивни станции, какво пиене, какво ядене, ех, какви времена бяха само! Но всичко премина, ех, така си отива световната слава и сал споменът остава. Затова, както казваха някои другари, дето разбираха и поназнайваха някои неща, квот хапнеш, квот пийнеш и квот туриш на оная си работа, това ще ти остане! Каква мъдрост, препатена! С две думи всичко е месо, лапане, мръвка, борба за кокала. Кеф цена няма, ще знаеш! Ква любов, тя е за гламавите идеалисти и вечно гладните поети — писарушки, горките! В тоя свят не всичко е любов, муньо, а всичко е месо, много месо! А най-хубавите кюфтета стават от младо магаренце, какво знаеш ти? Дали сме яли човешко, кви са тези

въпроси, да няма подтекст някакъв? Не сме, ама що да не опитаме, казват не било лошо. Я колко людоеди се навъдили последно време в бившия съветски съюз, даваха ги по руската. Месото си е месо. Дай две бири и оркестърът да свири! Така го разбираха живота другарите материалисти, някогашни строители на светлото бъдеще, авангардът на класата. Така е, щото като дойде ред на гладните да се нахранят и няма наяждане. Между впрочем и другите по-късно ги видяхме в същото положение и същата поза, но нейсе!

Като стана въпрос за ядене и онази тава с кебапчетата отново изплува в съзнанието на др. Фитков като скъп рефрен от младостта. Унесен в спомени и мисли по отминалото славно време, той неусетно хлътна в една пресечка дон „Славейков“, в бивш ведомствен стол, бюфет. Там сега се помещава мърляв ресторант на самообслужване, където разливаха алкохол на ниски цени. Реши да перне една малка водка за успокоение на сърдечния ритъм и за разтуха, щото много му се беше насъбрало от сутринта. Освен описаното бяха го ругали и в пощата, че не му бил днес реда, датата била друга и ако всички вземели да идват, когато им скимне извън правилника, какво щяло да стане... Истината бе, че парите свършиха бързо тоя месец и опита да се примоли, ако може малко по-рано ден, два. Смили се женицата на гишето все пак, но не се размина без съответната тирада за постановения ред и графикът, който да се спазва трябвало, затова бил поставен! У нас всичко се заплаща, ако не с пари, то с унижение. Освен да си беден, с всички произтичащи от това угнетения, може да бъдеш и унижен. Едното неотменно върви с другото. Поради това съвсем разбираемо е защо бай Захари първата водка я вкара още на крак, а с втората приседна в дъното при някакви акрани, които също ближеха водка с малинка, уж за по-леко, и разпалено нещо коментираха. Лица, видимо пияни и недоволни от социалната действителност. Това бяха неговите хора, онеправданите и експлоатираните, вечно будната съвест на обществото, там именно бяха истинските марксисти.

Наближаваха избори, до дни и духовете в цялата страна бяха разпалени. Хората все още си мислеха, че от тях зависи нещо и се вълнуваха. Години чак по-късно се появи оня надпис отстрани на фасадата на Народната библиотека, че „ако изборите можеха да променят нещо, щяха да ги забранят“, но народът това още не го

знаеше. Навсякъде се говореше, спореше, всеки имаше мнение, надвикваха се, не се изслушваха, прекъсваха се, заплашваха се, псуваха се, заклеяваха се... И от това произлизаше едно всеобщо жужене, което имитираше работен процес на демокрацията и приглушаваше скърцането на партийните каси и на касите на разни трети лица, герои на Прехода. Навсякъде се говореше за това кой бил сбъркал тоя прословут Преход, кои били крали повече и защо сме били последни в Европа, кой носел вината?

Един от почерпените пенсионери таман викаше: — Никакви избори, за никого няма да гласувам, всички са маскири, всички са ченгета и са в комбина. Тия два инфаркта са ми от вашто управление, а инсултът — пък от вашто, мамето ви! Една бомба и ще се реши всичко. Бум! И край! Камък да не остане от тоя парламент. — С щикове трябва да ги изхвърлим от пленарната зала, цялата тая криминална котерия и едните, и другите са за бесилото — намесва се друг от събеседниците. — По-добре цялата държава да гръмне и всички ние с нея, та да се свърши с туй теглило проклето — мрачно мърмори трети. — Ще им се невидяло, какви имоти вдигнаха само, като прогимназии, какви коли накупиха — и тук ги псува на майка.

Бай Захари мълча известно време и слуша, така е навикнал още някога, след това вдигна пластмасовата чаша и каза наздраве. Окашля се и започна със спокоен назидателен глас да обяснява, че социалното насилие не е родило нищо добро, като изблик на класова непримириност и неосъзнато недоволство. Не може сляпото насилие и терорът да променят системата, напротив, такива действия само развързвали ръцете на потисниците и господстващата класа за ответна реакция, за прилагане на насилие и разправа с народа и работниците, отприщвал се бял терор. Всяка една заплашена буржоазия реагираше именно така, когато чувствала, че губи властта върху средствата за производство. Затова трябва да има идеология, защото всички стихийни бунтове са безсмислени и обречени. Тук дава пример с атентата срещу руския цар Александър II и дообяснява, че ако няма революционна ситуация и народните маси не са подготвени идейно и няма кой да ги води, всичко било напразно. Реки от кръв щели да се пролеят без да успее да настъпи „празникът на моите братя“ — малко патетично се изрази Фитков и продължи. Само комунистическата партия можела да бъде авангард на работниците, а не разни там

социалдемократи като Каутски и цялата Беркщайнщина, все слуги на попщината и реакцията. Тук поръчват по още една водка. Някой се опитва да му противоречи: — Та нали именно ваште комунисти съсипаха страната, ограбиха я и станаха първи капиталисти, какъв авангард? Др. Фитков подминава с мълчание, гордо мълчание, такива евтини заяждания — и обобщава, че всичко е диалектика, сиреч борба и единство на противоположностите, но тези неща можело да бъдат проумени само от високо класово осъзнати личности, истински марксисти-ленинци, а не от елементарни злободневни кресльовци. Въобще процесите на историята и класовите борби били сложно нещо и за да бъдат разбрани, правилно трябвало да бъдат изучавани на съответното идеологическо равнище. Защото недобрата идейна подготовка често пъти можела да доведе до предоверяване на фактите и изкривяване на обективната истинност за явленията и процесите. Но така било като закрили АОНСУ и премахнали политическите дисциплини от училищата и ВУЗ-овете, растели неграмотни граждани с объркани представи. Хора, лесни за манипулиране от световния капитализъм, безидейни и неосъзнати личности.

Някой поръчва още водки. Продължават да пият и вече говорят за корупцията в страната и как всичко ставало срещу пари, срещу много пари. Съдебната система също не работела и там било пълно с подкупни вагабонти и затова апашите били по улиците, щото си плащали. И за кокошка няма прошка, а за милиони няма закони, и ние сме си били виновни, щото търпим. И щото всичките ни политици били продажни. Пият отново и правят сравнение между живота преди и след 10-ти ноември. Не всички са на мнение, че при социализма е било по-добре, но поне е имало какво да се яде. Продължават да пият, някой предлага да обърнат на бира, щото било горещо, не се приема, продължават на водка — истински съветски възпитаници. След малко Фитков вече хвали и въздиша по икономическия ръст на социализма, негова любима тема, имало производство с такива показатели, каквито и след 20 години нямало да стигнем. И това бай Тошо дете го бил построил, още ни хранело и толкова години и едните и другите още не успявали да го разрушат докрай, пак имало! Набляга на социалната осигуреност и че тогава не е имало безработица, хората имали сравнително високи доходи. Подкрепя тезата си с лични спомени от онези години и разказва как за него тогава не е било никакъв проблем

да влезе в някоя кръчма и да поръча 100 кебапчета за цялата компания, да има. И неведнъж го бил правил. Да не броим кашоните с бяло вино, без пари беше някога, а и как се лееше „Радебергер“-ът. Ех, младост, какво му беше лошото на социализма, ядене и пиене, безкраен празник, от софра на софра, за всички имаше! Вероятно за някои животът наистина е изглеждал така, а саундтракът или музикалният фон, да го кажем по нашенски, на соца би звучал примерно така: възторжени и неспирни ръкопляскания и скандирания с телешки възторг, които се преливат в подрънкване на чаши и посуда, хихикания, примесени с рефрени от трудови песни, пошла естрада и звуци от перисталтични движения.

Междувременно двама са си отишли, но на тяхно място са седнали други трима от съседната маса. Заръчана е още водка за едни, други пият мастика и продължават да бистрят политиката сред маранята от синкав цигарен дим, обгърнал плътно групичката от подпийнали вече сериозно стари хора. Сега някой се изпровиква, че Горбачов бил виновен за всичко, че ни загробил всички — целия соц лагер. Друг му опонира, че има обективни икономически дадености и предпоставки и че не може сам един човек да срине цяла една система и че тя системата била изначално сбъркана. После говорещият се разсърдва, явно не среща подкрепа и си тръгва. Дойде ред и на темата за ченгетата, дето били измислили всичко още преди 10-ти и си правели каквото си поискат с нас, щото си имали хора навсякъде и при едните, и при другите. Разискваха и кои били източили банките и кои били кредитни милионери, и как се става такъв. Кой притежавал банките и кои пари били мръсни. Тук бай Захари отново се намесва нещо и дава някои разяснения относно Световната конспирация, че всичко било така нагласено, че всички народи да бъдат подвластни на един световен елит, дето властвал над света, щото имал най-много долари. И че политическата власт е израз на икономическите интереси още от векове. Някакъв новодошъл предложи и той да почерпи. Ей, това бедни хора да не се видят с малко пари. Днес дават пенсиите и ние сме хора, после ще му мислим. Разговорът се завърта около приватизацията — как на безценица била продадена родината, всичко, създадено с толкова усилия, било съсипано и разграбено. Ами селското стопанство с тия ликвидационни съвети? — На някой си му били върнали на дедо му бозаджийницата и днес си оправил живота, а на

мен кой ще ми реституира труда, дето я построихме тая държава и си разбихме здравето — мучи много пиан, беззъб, някогашен инженер, организатор на производство. Други се припират за КГБ и ЦРУ и кой бил загубил Студената война, а и НАТО били агресори, и Милошевич не бил кървав сръбски кравар, както го наричат някои, а бил истински комунист патриот!

По-късно тези от оная маса, с които Фитков пиеше в началото, и тези, които дойдоха по-после, си бяха вече отишли и сега той пиеше на друга маса с някакви други двама. На които обясняваше каква е разликата между комунистическата идея и социалдемокрацията, после обясни кой е Троцки и как, и защо е бил убит, и кой е Маркузе. И какво значи Маркс, Мао, Маркузе! После се върна отново на това какво било преди 10-ти: за безплатното образование и здравеопазването и осигуряването на трудещите се. В това време единият от събеседниците му заспа на масата, а другият, след като Фитков го убеди, че нищо не е могло да се промени, докато Сталин е бил още жив, и това станало възможно едва след XX конгрес на КПСС, се разплака на рамото му и му призна, че още от ученик бил доносител на Държавна сигурност.

През това време на бай Захари язвата започна да го стяга и той се сети, че от сутринта не бе слагал нищо в уста. Поръча си две кебапчета, щото онази тава от витрината пак изплува в размътеното му съзнание. Кебапчетата бяха студени и безвкусни, което отново отвори темата за това какви били някогашните кебапчета и как той заръчвал по стотина, когато ходел по заведения. Това го разправяше сега на някакъв о.з. полковник, също сериозно пиан, които искаше да го черпи, щото бил много готин. Онзи се съгласи, че и той така го виждал социализма — да има за всеки по 100 кебапчета и да може да си ги поръчаш, когато си пожелаеш. В това се измервало дали си човек на място и кои били виновни Горбачов и ченгетата! После единодушно се съгласиха също, че и футболът у нас бил свързан с политиката и че политиката се контролирала от парите, и че парите въобще контролират всичко.

Тук полковникът почерпи по едно и след това му разказа как преди години го били разжалвали, когато служел в Нова Загора. Щото с един старшина крадели мазут и нафта от ГСМ-а и ги продавали на черно, когато нямало никъде. Той имал любовница, една келнерка от

ресторанта на гарата, много била алчна за пари и подаръци. Старшината пък бил комарджия и така двамата ги хванали, работата и до съд стигнала. Изхвърлили го от армията, после се и развел, продал апартамента в Нова Загора и сега от две години живеел при голямата си дъщеря в София. Но от един месец тя го била изгонила, щото по цял ден пиел и ръсел глупости, а детето слушало, не можело да продължава повече по този начин. И така, махнал се от Руски паметник от дъщерята и сега бил при една приятелка учителка, вдовица в Захарна фабрика, обаче излязъл сутринта да плати тока, изпил парите и сега му било кофти да се прибере и щял да ходи на гарата там да изкара нощта. Можел ли бай Захари да му услужи с 10 лева, пък друг път той щял да почерпи?

Известно време по-късно полковникът, псувайки децата си, учителката вдовица и келнерката от гарата, се опита да стане, за да си ходи вече, но вместо това се срина на земята, като повлече със себе си и покривката. Чу се трясък на чинии и чаши и някогашният военен лежеше припаднал на пода, посипан с фасове. Това вече бе много и мина всякакви граници, дори за такова заведение. Собственикът заедно с бабанката на касата хванаха съвсем замаяния и позадрямал бай Захари и с ругатни и заплахи го изхвърлиха на улицата, като подире му метнаха и забравената мрежа. Вътре лелките от кухнята свестяваха припадналия полковник с шамари, като проклинаха всички пияници и пустосваха пустата им ракия, да опустее дано, дете озлостила толкова нещастни жени и семейства, да им се невиди и пияните свини, да им се не види! От крачола на лежащия на пода военен бързо извираше и се разрастваше малка локва.

Излязъл отново на ярка слънчева светлина, някогашният партиен секретар бе заслепен. Политна напред, олюля се, но някак си все пак успя да запази равновесие, въпреки първоначалния тласък, даден му от собственика на заведението. Опита да се огледа наоколо, като да се ситуира в мястото и пространството и тръгна напред като в безтегловност, губейки координация и залитайки в една или друга посока според промяната на тежестта при всяко олюляване. Така успя да измине една или две пресечки за не знам колко време, като предизвикваше видимо безпокойство и отвращение сред околните минавачи, които го срещаха или заобикаляха. Стар човек, пък се напил така грозно, някои мяра нямат, ей! Мърмореха, цъкаха и клатейки

глави, го подминаваха достопочтените хора, винаги съдържани и премерени във всичко.

В това време кръвта пулсираше с адско налягане из кръвоносната система на бай Захари. Отдавна го бяха предупредили да внимава с това кръвно и да остави алкохола. Внезапно героят на нашата история и героят на социалистическия труд др. Фитков се вцепени, усети нещо като свръхексплозия вътре в себе си, по-специално в гръдния кош, която го разтреса с такава мощ, с каквато навярно в недрата на слънцето се делят неутроните или Бог знае какво. Да, прави сте по-прозорливите и знаещите, това наистина е масивен инфаркт, от който връщане назад няма с две думи: by, by life, by, by happiness. Ах, този джаз, ах, този живот! Като отсечен, отведнъж се строполи на тротоара, не усети падането, напротив в същия миг, като че ли изплува нагоре, устремен към някаква ярка светлина, излизайки сякаш от глъбините на непрогледен мрак. Издигнат веднъж, бай Захари възсия опасан в пурпурни и алени елипси, които се преливаха в най-прекрасните цветове на заревото на фантастична дъга, която го извеждаше все по-нагоре и по-нагоре. Същевременно, чувствайки невероятно облекчение и радост, лекота и покой, той видя как се рее самият той високо над безпомощното си слабо, болно тяло, ненужно сега и захвърлено върху паважа, като вехт балтон. Видя долу и минавачите, насъбрали се около тялото му, опитващи да го свестят. Някаква разтревожена жена, припряно подаваше вода. Тогава на възшебен облак до него се спусна същество със суров и скръбен каменен израз, черните му криле в миг се разпериха и скриха светлината, докато със сребърната си сабя пресече дъгата, която все още свързваше нещастния пенсионер с този несъвършен свят. В този момент Майката природа откъсна завинаги своите плодове. Това бе смъртта на др. Захари Методиев Фитков, някогашен партиен секретар. Амин! Масивен инфаркт, както констатираха по-късно и лекарите, дошли от спешната помощ, прекъсна безличния му и драматичен живот на оскърбено и унижено, преходно човешко създание. Сега вече душата му, освободена от тегобите на материята се носеше нагоре и нагоре с все по-голяма скорост, подобна на малка звездичка, която се сля с Млечния път, отправяйки се към селенията на преблагия и всемилостив и човеколюбив наш Бог, създател на видимите и невидими светове, който е бил преди Сътворението, който е сега и ще пребъде и след края на

световете във Вечността. Там нашият Отец, създател и спасител, ще посрещне и ще даде вечен покой на бедната, измъчена душа на нашия герой, човекът с вестника от опашката. Вестникът в края на краищата остана така и непрочетен. Някъде там, горе навярно Създателят, след като му обясни погрешността на научния комунизъм, зле тълкуваната и изопачена диалектика, вулгарността на марксистко-ленинската етика, и че класовата борба е от Лукаваго за разединение и омраза между хората, и ако той, някогашният партиен секретар и доктринер бай Захари, възприемеше всичкото това откровение и се покаеше искрено за пропиления си грешен и суетен живот и за злините, нанесени на други човешки същества, също божии творения, ще получи вероятно накрая опрощение и спасен от Височайшата милост, ще бъде допуснат вечно да се радва на благодатта на преблагия Бог.

През това време долу, на грешната земя, върху която бездиханно лежеше това, което бе останало от др. Фитков и което завинаги щеше да остане в плен на материята под една или друга форма, се случваха други работи. Около трупа се суетяха лекарите от Бърза помощ и накрая, като нямаше какво да се направи, покриха покойника със смачкания му вестник и хукнаха спешно към някакъв адрес след друго постъпило известяване. Статия със заглавие „Скачат цените на услугите в столичните гробищни паркове. Не достигат места.“ покри красивия римски нос на бай Захари. Колко неподходящ момент да умре човек!

Служителите от служба „Последна грижа“ са една пасмина, дето не изтрезнява деня и нощя, вероятно поради спецификата на работата им, нещо като професионална деформация, а освен това и те както всички в нашата държава също не си дават много зор. И затова до вечерта никой не дойде да вдигне клетия пенсионер и той си остана да си лежи така през целия ден. Гражданите и гражданките внимателно заобикаляха трупа и винаги, щом го зърнеха, на всички им се скапваше настроението.

Започна да се мръква, а все още никой не идваше да вдигне бай Захари, което още веднъж показва на всички, че в тая държава нищо не е наред. Всеки подминава и какво му дреме. Така и мъртвец може да си лежи някъде там съвсем зарязан, какво ни дреме. Някой навярно би се изкушил да направи заключение, че по отношението ни към мъртвите си личи и отношението ни към живите, към самите нас. Сигурно е

така. То в нашата държава човек да не е ни жив, ни умрял, все е зарязан да се оправя сам. Години по-късно имаше и такъв един случай — роднини изхвърлиха свой близък до кофите за боклук, не можели да го погребат, няма ли пари... и той се вмирисал. Нямам думи! Българйо, мила ти си земен рай, пардон, Ад!

Междувременно нищо не се случва, само часовникът „Восток“, подарък от ЦК по случай годишнина, липсва от ръката на покойника. Така и не стана ясно кой го беше свалил, не се видя, гражданите оказали първа помощ, притеклите се лекари или други случайни минавачи по-късно, знае ли човек? Това последното като цяло няма голямо значение за нашия разказ, но все пак беше грозно. Мародерството е едно от най-долните човешки деяния.

Съвсем като мръкна и иззад наблизко паркираните автомобили изникна, по-скоро излетя малко момиченце с ролери. То явно бързаше да се прибере и като не видя какво точно лежи на тротоара, не успя и да спре навреме и се плъосна върху изстиналия пенсионер. В първия момент детето не разбра какво се е случило, но веднага след това, като че усети интуитивно и панически отскочи назад. От ужас не успя дори да заплаче, само нервно потрепера, но по-късно започна да заеква. Всъщност горкото момиченце, малката Ани, която живееше в кооперацията отсреща, бе последното същество, което прегърна бай Захари на този свят и което последно видя трупа му в спускащата се лятна нощ. Малко след това тялото изчезна. Това се случи, когато на мястото на инцидента спря раздрънкан стар микробус, без един фар и с привързана с тел увиснала броня. От него слязоха хора, които на дневна светлина биха били определени като мургави и чието основно занятие бе събирането на старо желязо, изхвърлени печки, хладилници, перални, телевизори и всякакви такива. Огледаха се и без излишни приказки качиха тялото. После, без да бърза, бусът зави и отдалечавайки се бавно се разтвори, сред светлините на нощния град. В държава като нашата всичко си има цена и един труп все ще свърши някъде работа, има кой да плати.

Три часа по-късно, някъде след полунощ, пред нелегалната кланица на братя Чапкънови в квартал Абисиния (Хр. Ботев) спря очукан Форд Мондео. От него бавно слиза притежателят му, след като намалява бесните кючеци, които огласят нощната тишина. Яки мастии, вързани на синджири, се скъсват от лай и се хвърлят да достигнат

новодошлия. Собственикът на Форда застава в осветеното пространство пред входа, точно под лампата, за да бъде добре видян, и невъзмутимо пали цигара, без ни най-малко да обръща внимание на създалата се около него врява. Отвътре вече е излязъл и се приближава стопанинът на нелегалната кланица. При по-внимателно вглеждане, въпреки че светлината от лампата на двора играе, това лице изглежда познато. В него може да бъде разпознат същият онзи субект, който порано тази нощ шофираше буса, с който бе похитен трупът на др. Фитков. Само че сега не бе с шарена риза, вързана на пъпа, а с гумирана зелена престилка, нахлузена на голо. Беше як, космат и татуиран. Масивен златен ланец блести на опръсканата му със съсирена кръв шия.

— Сус, вашта мама! — изрева циганинът към глутницата и сграбчил чепата тояга започна да налага кучетата, за да отвори път на новодошлия.

— А, дон Пепи, заповядай, добре си дошъл, ама, ако трябваше, аз щях да дойда, а искаш сам да се увериш? Всичко е по план, както заръча — рапортува нелегалният касапин и като не спира да се кланя прави място да мине среднощният му посетител, който сега влиза в хангара на кланицата. Дон Пепи прави навътре само една крачка, колкото да не стои отвън и невъзмутимо опъва от дългата си цигара, без дори да трепне при вида на противната гледка, която се разкрива пред него. Вътре, застанал гол по бански, също космат и як, обул на бос крак стари маратонки без връзки, другият брат касапин буташе прясно разфасовани мръвки в голямата мелачна машина. Наоколо всичко е в кръв. Дебели кожени ремъци, широки като волски езици, облизват колелата на машината и ги хвърлят в бесен, лудешки, пъклен танц. Те от своя страна безжалостно засмукват всеки къс подхвърлена им плът и я изплюват от другата страна смляна, неузнаваемо променена, сълзяща кайма в препълнената тава. Нощният труженик, като позна новодошлия, се пресегна и без да бърза дръпна шалтера и изключи бесния бяг на машината, за да не пречи шумът на разговора, воден между домакина и госта му. После също така бавно, спокойно и съсредоточено надигна бутилка гроздова и пи продължително, без дори да извади цигарата от устата си. Тя висеше залепнала в края на устната му и догаряше. Кървясалите му очи дори не примигнаха след,

като преполови бутилката, все едно пиеше минерална вода. Изплю угарката и обърса с ръка устата си.

В това време дон Пепи се осведомява от по-големия брат Чапкънов, Седеф, който за пореден път го увещава, че всичко ще бъде наред и обещава, даже се кълне да достави хиляда кебапчета на площада в махалата. Хвърляйки фасата си, дон Пепи го смачква с бялата си шпицарка, многозначително и продължително и прекъсва домакина си: — И внимавай да не ме изложиш, предупреждава той — знаеш каква е работата, скарите са готови, чакат! Ако месото не стигне, сложете и каквото е останало от оная кранта от околоръстното, дето вчера я докарахме, смесете всичко! Два оркестъра сме заръчали, да се сменят. Бай Сали ще докара утре още един прицеп бира, да стигне. Знаеш, ще дойде депутатът, оня баровецът, от нашия избирателен район, всичко е уредено, ще държи реч. Трябва да го срещнем, искам веселба! Всичко е платено! А за гласуването в неделя, както сме се разбрали, да няма после хък-мък, щото ще бия, ясно?! Дон Пепи излиза бавно, разтърквайки се тежко. Притежателят на нелегалната кланица угоднически се кланя и го изпраща до колата. Мастиите пак се скъсват от лай, между другото те не са и млъквали през цялото време. Циганинът пак ги псува и пак ги бие. Вътре другият брат довършва бутилката и отново включва машината, която тозчас продължава да засмуква мръвки, смилайки ги в чудовищната си паст. От другата страна на машината, върху тезгяха за транжиране на месо лежи тялото на покойния Фитков, др. Захари Фитков, някогашен партиен секретар от Коларовски район на столицата, лежи там безжизнено и посиняло или по-точно, това, което е останало от него. А това са горната част на торса, ребрата с ръцете и главата, другото вече е преминало през машината и се смесило с месото на крантата.

Животни, хора, има ли значение, след смъртта всичко е само месонекрофагия. Както си живял, в това се и превръщаш... Sic transit gloria mundi! Така преминава световната слава! Работата е в подправките, биха казали майсторите готвачи, а знаем дяволът се крие именно там в подробностите и подправките, но какво да се прави, нали трябва все пак да се яде нещо. Да благодарим на Новия свят за даровете му! И на неговите завоеватели и на техните кървави рапири, поръсени с канела, шафран и пипер.

P.S. Дафиновият лист не е оттам, него го взехме от главите на поетите, когато ги проснаха на паважа, за да не са вече толкова велики.

Навън, на хоризонта се загорява, настъпва нов ден, приближават изборите, изгряват толкова много надежди...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.